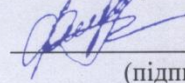


Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет землевпорядкування та туризму
Кафедра туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

доцент Трина ФЕДІВ



(підпис)

01.09 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 Туризм і рекреація

Львів – 2023

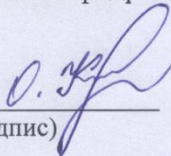
Робоча програма дисципліни «Організація екологічного та сільського туризму»
для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 242 Туризм і рекреація
ступінь вищої освіти Магістр.

Розробник: к.геол.н., доцент Боруцька Ю. З.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри туризму

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Завідувач кафедри туризму



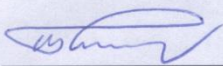
(підпис)

к.е.н., доцент Крупа О. М.
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні методичної комісії факультету
землепорядкування та туризму

Протокол № 1 від 31 серпня 2023 року

Голова методичної комісії факультету землепорядкування та туризму



(підпис)

к.е.н., доцент Колодій П. П.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти **Другий (магістерський) рівень**

Ступінь вищої освіти **Магістр**

Галузь знань **24 Сфера обслуговування**

Спеціальність **242 Туризм і рекреація**

Характеристика навчальної дисципліни: *вибіркова*

Кількість кредитів – 4

Загальна кількість годин – 120

Індивідуальне науково-дослідне завдання – –

Вид контролю – залік

Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання – 4

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загальної кількості годин становить (%):

для денної форми навчання – 53,3 %

для заочної форми навчання – 16,7 %

2. Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1

ВСТУП ДО ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ТА СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ». ГОЛОВНІ ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

Вступ до навчальної дисципліни «Організація екологічного та сільського туризму». Мета, основні завдання, міждисциплінарні зв'язки навчального курсу. Зародження та зміст поняття “туризм”. Ранньоісторичний, початковий, період розвитку, період масового туризму – основні історичні етапи розвитку туризму.

ТЕМА 2

КЛАСИФІКАЦІЯ СУЧАСНОГО ТУРИЗМУ ТА ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ Й ЕВОЛЮЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

Класифікація сучасного туризму за різними ознаками (типами, видами, способом організації, тривалістю подорожей, використанням транспортних засобів, інтенсивністю відвідування, віковою ознакою, джерелами фінансування). Значення туризму для економіки. Соціально-культурна та політична складові у значенні туризму. Екологічний туризм як інструмент сталого розвитку територій.

ТЕМА 3

СВІТОВИЙ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Роль туристично-рекреаційного потенціалу території у розвитку екологічного туризму та рекреації у світі. Рекреаційне районування України, його характерні особливості щодо розвитку сталих форм туризму. Характеристика й аналіз особливостей поширення і використання туристично-рекреаційних ресурсів у світі та Україні. Стан і перспективи розвитку екологічного туризму в Україні.

ТЕМА 4
НАЙБІЛЬШІ РЕГІОНИ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ ТА
РЕКРЕАЦІЙНЕ РАЙОНУВАННЯ СВІТУ

Характерні особливості рекреаційного районування світу. Найбільші регіони та центри екотуризму Європи. Найбільші регіони та центри екотуризму Північної та Південної Америки. Найбільші регіони та центри екотуризму Азії та Африки. Найбільші регіони та центри екотуризму Австралії й Океанії.

ТЕМА 5
КЛАСИФІКАЦІЯ ТА РЕЖИМ ТЕРИТОРІЙ І ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-
ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ ЯК ПРИРОДООХОРОННИХ
ТЕРИТОРІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕКОТУРИЗМУ

Закон України «Про природно-заповідний фонд України». Завдання законодавства України про природно-заповідний фонд. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду України. Завдання й основні вимоги щодо охоронних зон територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

ТЕМА 6
ОБОВ'ЯЗКОВІ ТА РЕКОМЕНДОВАНІ ВИМОГИ ДО ТУРУ ЯК
ОСНОВНОГО ПРОДУКТУ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ

Характерні особливості туру як базового продукту туристично-рекреаційної сфери. Планування та створення турів, етапи проектування та методичні аспекти. Маркетингові особливості та життєвий цикл турпродукту. Значення гнучких, соціальних навичок в контексті освітнього процесу для майбутніх фахівців туристично-рекреаційної індустрії.

ТЕМА 7
ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДИЧНО-ОРГАНІЗАЦІЙНИХ АСПЕКТІВ
СТВОРЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ СТЕЖОК

Поняття про екологічну стежку, її мета, завдання, функції й основні вимоги до створення. Базові правила проектування та класифікація екологічних стежок. Загальні положення орієнтовного паспорту на екологічну стежку. Розрахунок антропопресії та правила поведінки туристів на еколого-туристичних маршрутах. Світовий та український досвід створення екологічних стежок.

ТЕМА 8
ЕКОТУРИСТИЧНІ МАРШРУТИ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Екологічні маршрути на території міст і промислово-міських агломерацій Львівщини. Екологічні маршрути з туристично-рекреаційними ресурсами, гідрологічними та геологічними пам'ятками природи, історико-архітектурною та сакральною спадщиною Івано-Франківщини. Екологічні маршрути на територіях і об'єктах природно-заповідного фонду Закарпаття.

ТЕМА 9
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕВОЛЮЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ У
СВІТІ ТА В УКРАЇНІ

Місце та роль сільського туризму (сільського зеленого туризму) у загальній класифікації видів туристичної діяльності. Передумови розвитку та

характеристика сільського туризму у світі й Україні. Особливості нормативно-правової бази у сфері сільського туризму в Україні.

ТЕМА 10

АНАЛІЗ СТАНУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ У РІЗНИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Загальна характеристика стану сільського туризму у різних регіонах України. Аналіз показників діяльності гостинних садиб і фізичних осіб-підприємців у сфері надання послуг туристам і рекреантам. Аналіз розвитку ринку агротуристичних послуг.

ТЕМА 11

УДОСКОНАЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ

Посилення ролі природних та історико-культурних туристично-рекреаційних ресурсів як атракційної складової сільського туризму. Перспективи розвитку агротуристичних кластерів в Україні. Налагодження комунікативних зв'язків поміж зацікавленими сторонами у сільському туризмі на перспективу.

ТЕМА 12

СТАНДАРТИ СЕРВІСУ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ЩОДО ДІЯЛЬНОСТІ ОБ'ЄКТІВ У СІЛЬСЬКОМУ ТУРИЗМІ

Стандарти сервісу для садиб у сільському туризмі. Вимоги до якості сільських зелених садиб за програмою екологічної сертифікації «Зелена Садиба». Внутрішні фактори безпеки туристів у гостинних садибах сільського туризму. Стан екологічної безпеки та комплекс заходів щодо її покращення.

3. Формування програмних компетентностей

Перелік обов'язкових компетентностей	
Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності. ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації. СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації. СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією. СК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та

	<p>рекреації.</p> <p>СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку.</p> <p>СК9*. Здатність аналізувати стан, прогнозувати зміни та раціонально використовувати туристично-рекреаційний потенціал в умовах глобалізаційних викликів.</p>
--	--

Програмні результати навчання	
РН1.	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.
РН2.	Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.
РН3.	Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.
РН4.	Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проектувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.
РН7.	Організовувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб'єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
РН9.	Розробляти та реалізовувати проекти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.
РН10.	Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв'язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування.
РН14*	Організовувати використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду в туристично-рекреаційній сфері на засадах сталого розвитку.
РН15*	Аналізувати причинно-наслідкові зв'язки функціонування екологічного, сільського та інших форм і видів зеленого туризму та прогнозувати умови їх розвитку.

* Спеціальні (фахові) компетентності та результати навчання, запропоновані кафедрою туризму Львівського національного університету природокористування

4. Структура навчальної дисципліни

Номер теми	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	пр.	лаб.	інд.	с.р.		л.	пр.	лаб.	інд.	с.р.
Тема 1	10	2	2	-	-	6	10	1	-	-	-	9
Тема 2	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 3	10	4	4	-	-	2	10	1	1	-	-	8
Тема 4	10	2	2	-	-	6	10	-	1	-	-	9
Тема 5	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 6	10	4	4	-	-	2	10	1	1	-	-	8

Тема 7	10	4	4	-	-	2	10	1	1	-	-	8
Тема 8	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 9	10	4	2	-	-	4	10	1	1	-	-	8
Тема 10	10	2	4	-	-	4	10	1	1	-	-	8
Тема 11	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 12	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Усього годин	120	32	32	-	-	56	120	10	10	-	-	100

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість, годин
1	Тема 1. Вступ до дисципліни «Організація екологічного та сільського туризму». Головні історичні етапи розвитку туризму	2
2	Тема 2. Класифікація сучасного туризму та передумови виникнення й еволюції екологічного туризму	2
3	Тема 3. Світовий туристично-рекреаційний потенціал і перспективи розвитку екологічного туризму в Україні	4
4	Тема 4. Найбільші регіони екологічного туризму та рекреаційне районування світу	2
5	Тема 5. Класифікація та режим територій і об'єктів природно-заповідного фонду України як природоохоронних територій для розвитку екотуризму	2
6	Тема 6. Обов'язкові та рекомендовані вимоги до туру як основного продукту туристично-рекреаційної сфери	4
7	Тема 7. Характеристика методично-організаційних аспектів створення екологічних стежок	4
8	Тема 8. Екотуристичні маршрути Західного регіону України	2
9	Тема 9. Теоретичні аспекти еволюції сільського туризму у світі та в Україні	2
10	Тема 10. Аналіз стану розвитку сільського туризму у різних регіонах України	4
11	Тема 11. Удосконалення туристичної діяльності у сфері сільського туризму	2
12	Тема 12. Стандарти сервісу та сертифікація щодо діяльності об'єктів у сільському туризмі	2
Всього		32

6. Питання, винесені на самостійне вивчення

№ з/п	Назва теми і перелік питань
1	Тема 1. Вступ до дисципліни «Організація екологічного та сільського туризму». Головні історичні етапи розвитку туризму

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відомі мандрівники, дослідники, історичні постаті у контексті розвитку туризму. 2. Найдавніші уявлення людей про природу та навколишній світ. 3. Великі географічні відкриття в історії людства. 4. Роль краєзнавчої діяльності у розвитку туризму.
2	<p>Тема 2. Класифікація сучасного туризму та передумови виникнення й еволюції екологічного туризму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика Закону України «Про туризм». 2. Значення туризму для економіки Західного регіону України. 3. Тлумачення терміну «екологічний туризм» відомими науковцями. 4. Поняття і характеристика Цілей сталого розвитку у спеціалізованій науковій літературі.
3	<p>Тема 3. Світовий туристично-рекреаційний потенціал і перспективи розвитку екологічного туризму в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тлумачення термінології «туристичні ресурси» і «рекреаційні ресурси» у спеціалізованій науковій літературі. 2. Тлумачення терміну «потенціал», «туристичний потенціал», «туристично-рекреаційний потенціал» у спеціалізованій науковій літературі. 3. Характерні особливості екотуристичного потенціалу Карпатського регіону.
4	<p>Тема 4. Найбільші регіони екологічного туризму та рекреаційне районування світу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Найвідоміші території й об'єкти природно-заповідного фонду Європи. 2. Найвідоміші території й об'єкти природно-заповідного фонду Північної та Південної Америки. 3. Найвідоміші території й об'єкти природно-заповідного фонду Азії та Африки. 4. Найвідоміші території й об'єкти природно-заповідного фонду Австралії та Океанії.
5	<p>Тема 5. Класифікація та режим територій і об'єктів природно-заповідного фонду України як природоохоронних територій для розвитку екотуризму</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Найвідоміші території й об'єкти природно-заповідного фонду Львівщини у контексті розвитку екотуризму. 2. Найвідоміші території й об'єкти природно-заповідного фонду Івано-Франківщини у контексті розвитку екотуризму. 3. Найвідоміші території й об'єкти природно-заповідного фонду Тернопільщини у контексті розвитку екотуризму. 4. Найвідоміші території й об'єкти природно-заповідного фонду Закарпаття у контексті розвитку екотуризму.
6	<p>Тема 6. Обов'язкові та рекомендовані вимоги до туру як основного продукту туристично-рекреаційної сфери</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості розробки турів для інклюзивних груп населення.

	<p>2. Вплив російсько-української війни на світовий туристичний ринок.</p> <p>3. Характерні особливості «hard skills» для фахівців у туристично-рекреаційній сфері.</p>
7	<p>Тема 7. Характеристика методично-організаційних аспектів створення екологічних стежок</p> <p>1. Досвід створення екологічних маршрутів і стежок на територіях природно-заповідного фонду країн Європи.</p> <p>2. Досвід створення екологічних маршрутів і стежок на територіях природно-заповідного фонду країн Північної та Південної Америки.</p> <p>3. Досвід створення екологічних маршрутів і стежок на територіях природно-заповідного фонду країн Азії та Африки.</p>
8	<p>Тема 8. Екотуристичні маршрути Західного регіону України</p> <p>1. Екологічні маршрути у межах територій і об'єктів природно-заповідного фонду Тернопільської області.</p> <p>2. Екологічні маршрути у межах територій і об'єктів природно-заповідного фонду Рівненщини.</p> <p>3. Екологічні маршрути у межах територій і об'єктів природно-заповідного фонду Волині.</p> <p>4. Екологічні маршрути у межах територій і об'єктів природно-заповідного фонду Чернівецької області.</p>
9	<p>Тема 9. Теоретичні аспекти еволюції сільського туризму у світі та в Україні</p> <p>1. Тлумачення терміну «сільський туризм», «сільський зелений туризм» відомими науковцями.</p> <p>2. Механізми створення та приклади діяльності успішних фермерських господарств в Україні.</p> <p>3. Особливості нормативно-правової бази у сфері сільського туризму країн Європейського Союзу.</p>
10	<p>Тема 10. Аналіз стану розвитку сільського туризму у різних регіонах України</p> <p>1. Вплив пандемії Covid-19 на діяльність сільського туризму в світі.</p> <p>2. Вплив пандемії Covid-19 та російсько-української війни на діяльність сільського туризму в Україні.</p> <p>3. Загальна характеристика різновидів агротуризму – агроекотуризму, екоагротуризму.</p>
11	<p>Тема 11. Удосконалення туристичної діяльності у сфері сільського туризму</p> <p>1. Зміст принципів органічного землеробства щодо розвитку сільського туризму.</p> <p>2. Державна політика розвитку кластерів в аграрній сфері України.</p> <p>3. Приклади та перспективи розвитку агротуристичних кластерів в Європі та світі.</p> <p>4. Роль національної кухні щодо розвитку агротуризму, сільського</p>

	туризму на регіональному рівні.
12	<p>Тема 12. Стандарти сервісу та сертифікація щодо діяльності об'єктів у сільському туризмі</p> <p>1. Історія виникнення та діяльність Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму України.</p> <p>2. Стандарти сервісу у сільському туризмі для інклюзивних груп туристів і рекреантів.</p> <p>3. Заходи безпеки та вимоги щодо облаштування укриттів на території гостинної садиби під час воєнного стану в Україні</p> <p>4. Принципи екологізації свідомості туристів і рекреантів за допомогою сільського туризму.</p>

7 Методи навчання

1. Словесні методи – традиційні види лекцій і лекції-бесіди (діалог з аудиторією), лекції-дискусії, проблемні лекції, лекції-консультації, лекції-прес-конференції, лекції з розбором (аналізом) конкретних ситуацій.

2. Наочні методи з використанням інтерактивних технологій навчання, онлайн-платформ:

- ілюстрація (діаграми, таблиці, моделі, рисунки, схеми тощо);
- демонстрація матеріалу: мультимедійна презентація.

3. Практичні методи: практичні заняття (роботи), індивідуальні завдання у вигляді презентацій, рефератів і доповідей, дебати, робота у міні групах, «мозковий штурм», ділова гра, моделювання ситуацій, самостійна робота, аналіз нормативно-правової документації, літературних джерел інформації, інтернет-ресурсів.

8. Методи контролю

1. Усне опитування: передбачає фронтальне, індивідуальне, комбіноване опитування, детальний аналіз відповідей здобувачів освіти.

2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка: передбачає перевірку письмових відповідей на питання, контрольних і самостійних робіт, оформлення схем, таблиць, діаграм, написання рефератів, доповідей на круглих столах, семінарах, виконання презентацій.

3. Практична перевірка: передбачає перевірку виконання практичних робіт, схем, таблиць, діаграм, презентацій; заслуховування доповідей, рефератів, проведення досліджень; складання та розробку документації; вирішення професійних завдань; ділові ігри.

4. Стандартизований контроль: передбачає тестовий контроль знань.

5. Самоконтроль: передбачає самооцінку здобувача освіти якості засвоєного навчального контенту з дисципліни загалом, змістовного модуля чи окремої теми на основі зазначених у конспекті лекцій або методичних рекомендаціях питань для самоконтролю.

6. Самооцінка: передбачає критичне ставлення здобувачів освіти до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів.

Види контролю: поточний контроль, проміжний модуль, залік.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Практичні заняття, усне опитування												Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	100 балів
5	5	10	10	10	10	10	5	10	10	5	10	

Тема 1, Тема 2 ... Тема 12 – теми навчальної дисципліни

10. Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано
35-59	FX	незадовільно	
0-34	F		

11. Методичне забезпечення

Підручники та навчальні посібники: методичні матеріали до практичних занять; індивідуальні навчально-дослідні завдання; контрольні роботи; текстові варіанти тестів для поточного і підсумкового контролю, методичні матеріали для організації самостійної роботи студентів, виконання індивідуальних завдань.

1. Боруцька Ю. З. Практикум із методики створення еколого-туристичних стежок і маршрутів (з елементами сільського зеленого туризму) : навч.-метод. посіб. Екологічний коледж Львівського національного аграрного університету. Львів, 2020. 166 с.

2. Боруцька Ю. З., Дидів І. Б. Туризм на природоохоронних територіях : методичні рекомендації для самостійного вивчення курсу, виконання контрольних робіт та навчально-аудиторної роботи студентами Навчально-наукового інституту заочної та післядипломної освіти спеціальності 242 Туризм РВО Бакалавр. Львів : Львівський національний аграрний університет, 2021. 80 с.

3. Кальна-Дубінюк Т. П., Локутова О. А., Скляр В. Г., Рибак С. Б., Боруцька Ю. З., Чайковська А. Б. Започаткування власної справи у сільському зеленому туризмі (сільська гостинність) : орієнтовна програма для початківців і підприємців. Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2020р. 26 с.

12. Перелік використаних і рекомендованих літературних джерел, нормативно-правових актів, інформаційних ресурсів

Основні літературні джерела

1. Аграрне право України: навч. посібник; за ред. Т.Є. Харитонової, І.І. Каракаша. Одеса : Юридична література, 2017. 436 с.

2. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України : навч. посіб. Київ : Альтерпрес, 2009. 489 с.
3. Величко В. В. Організація рекреаційних послуг: навч. посіб. Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Х. : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2013. 202 с.
4. Гапоненко Г. І., Парфіненко А. Ю., Шамара І. М. Сільський зелений туризм : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2020. 177 с.
5. Гапоненко Г. І., Парфіненко А. Ю., Шамара І. М. Організація сільського зеленого туризму : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2023. 300 с.
6. Дмитрук О.Ю. Екологічний туризм: Сучасні концепції менеджменту і маркетингу. Київ : Альтерпрес, 2004. 192 с.
7. Кудла Н.Є. Сільський туризм: основи підприємництва та гостинності [текст]: навч.посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2015. 152 с.
8. Любіцева О. О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). Київ : Альтерпрес, 2002. 436 с.
9. Мальська М. П. Паньків Н. М., Ховалко А. Б. Світовий досвід розвитку туризму: підручник. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 244 с.
10. Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с.
11. Словник-довідник: туризм і природно-рекреаційний потенціал / Грановська В. Г., Морозов О. В., Крикунова В. М., Морозова О. С. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 108 с.
12. Сорокіна Г. О. Екологічний туризм : навч. посіб. Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. Луганськ : ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 206 с.

Додаткові літературні джерела

1. Боруцька Ю., Крупа О., Стойко Н. Шляхи еволюції агротуристичних кластерів як перспективного напрямку розвитку туристичної сфери та сільського господарства. *Аграрна економіка*. 2021. Т. 14. №3-4. С. 64-73
2. Боруцька Ю. З., Дудяк Р. П., Бугіль С. Я. Формування екоświadомості студентської молоді крізь призму екологізації туризму. *Екологічні науки : науково-практичний журнал* / Головний редактор О.І. Бондар. К. : ДЕА, 2020. № 6 (33). С.138–144.
3. Боруцька Ю. З., Живко З. Б., Прокопишин О. С., Лесик І. І. Особливості рельєфу басейну ріки Стрий та їх вплив на економіку регіону. *Socio-economic and management concepts: collective monograph*. Boston : Primedia eLaunch, 2021. P. 533-540 (660 p). Available at : DOI- 10.46299/ISG.2021.MONO.ECON.I <https://isg-konf.com/uk/socio-economic-and-management-concepts-ua/>.
4. Боруцька Ю., Крупа О. Теоретично-практичні аспекти проектування екологічних стежок на землях рекреаційного призначення. *Використання й охорона земельних ресурсів: актуальні питання науки та практики* : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 3 березня 2022 року. Львів, 2022. С. 8–10.
5. Боруцька Ю. З. Нівелювання освітнього теоретично-практичного бар'єру у системі «екологічна świadомість-екологічний туризм». *Філософсько-психологічні аспекти духовності сталого розвитку людства* : зб. тез VII Міжнар. наук.-практ. конф., 20 квітня 2022 р. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. С. 32-36.

6. Боруцька Ю. З. Сільський зелений туризм – як один із особливих різновидів альтернативного туризму та рекреації в Україні. *Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації* : IX Міжнар. наук-практ. конф. Київ : Київський національний університет культури і мистецтв», 14-15 квітня 2022 р. С. 82-86.

7. Боруцька Ю. З., Стойко Н. Є. Перспективи розвитку сільського зеленого туризму на заповідних територіях України. *Актуальні проблеми формальної і неформальної освіти з моніторингу довкілля та заповідної справи* : зб. тез доп. І Міжнар. Інтернет-конф. (м. Харків, 26 лютого 2021 року). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. С. 21–24.

8. Боруцька Ю. З., Рибак С. Б. Роль природних ресурсів Західного регіону України щодо розвитку туристично-рекреаційного потенціалу та курортної справи. *Topical issues of modern science, society and education : the 2 nd International scientific and practical conference (September 5-7, 2021)*. SPC «Sci-conf.com.ua», Kharkiv, Ukraine. 2021. P. 266–272.

9. Боруцька Ю. З., Рибак С. Б. Важливість природної та історико-культурної туристичної спадщини у процесі розвитку сільського зеленого туризму. *Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: літні диспути* : тези доп. III Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф., 11-12 серпня 2021 р. Дніпро, Україна, 2021. С. 254–256.

10. Боруцька Ю. З., Рибак С. Б. Туристичні ресурси та природно-заповідний фонд Самбірського району в Українських Карпатах. *Інноваційні наукові дослідження в науці та практиці* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 11 серпня 2021 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2021. С. 6–9.

11. Боруцька Ю. З., Дудяк Р. П. Особливості туристично-екскурсійного потенціалу регіонів України (на прикладі Одеської області). *The XI International Science Conference «Theoretical approaches of Fundamental Sciences. Theory, Practice and prospects»*, April 26-28, 2021, Geneva, Switzerland. P. 271–273.

12. Гафурова О. Законодавство у сфері сільського туризму: сучасні реалії та перспективи розвитку. *Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Юридичні науки*. 2(105). 2017. С.16–19.

13. Гуштан К. В., Боруцька Ю. З., Божук Т. І. Формування у студентів спеціальності 242 «Туризм» досвіду практичної організації екологічних турів на природоохоронних територіях. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць. Київ : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. Випуск 5К(134) 21. С. 181–187.

14. Гуштан К., Боруцька Ю., Рибак С. Національно-патріотичне виховання як невід’ємна складова при проведенні навчальних практик для студентів спеціальності 242 Туризм. *Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. Зб. наук. праць. Дніпро : Середняк Т. К., 2022. С. 277-284.

15. Гуштан К., Боруцька Ю., Рибак С. Актуальність і важливість проведення навчальної практики «Екологічні маршрути» для студентів спеціальності 242 «Туризм». *Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. Збірник наукових праць. Дніпро : Середняк Т. К., 2021. С. 408–413.

16. Живко З. Б., Боруцька Ю. З., Рій М. М. Чинники розвитку сільського зеленого туризму в Україні. *Економіка та суспільство*, 25/2021. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-25>.
17. Стратегія та програма розвитку агротуристичного кластеру «ГорбоГори» до 2022 року. Аналітичний звіт. Львів, 2019. 42 с.
18. Borutska Y., Sereda N., Manko A., Kozlovskiy Y., Tkachenko T., Poltavskaya O. (2021). Tourism industry in the European Union countries. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. Special Issue no.: 11/02/XXII. (vol. 11, issue 2, special issue XXII.). P. 148-154. <http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110222/PDF/110222.pdf>. (*Web of Science*).
19. Borutska Yu., Krupa O., Stoiko N. Prospects for the development of agro tourist clusters in Ukraine. *Теорія і практика розвитку агропромислового комплексу та сільських територій* : матеріали XXII Міжнар. наук.-практ. форуму, 5–7 жовтня 2021 року: у 2 т. Том 1. С. 22–26.
20. Davydova O., Tomalia T., Prylepa N., Hryzovska L., Borutska Y. (2022). Features of State Regulation of the Hotel and Restaurant Business in the Digital Economy. Vol. 22 No. 9 pp. 69-74. http://paper.ijcsns.org/07_book/202209/20220911.pdf. (*Web of Science*).
21. Kopytko M., Grabar N., Storozhuk O., Borutska Y., Doroshenko T. (2022). Influence of Negative Factors of War: Economic, Legal, Regional and Environmental Aspects. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*. Vol. 22. No. 6. pp. 13-18. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.6.3>. (*Web of Science*).
22. Krupa O., Panchenko V., Dydiv I., Borutska Y., Shcherbatiuk N. (2022). Information and Communication Technologies for the Innovative Development of Tourism Training in the Context of COVID-19. *IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security*, VOL.22 No.1, January 2022. pp. 262-268. <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.1.36>. (*Web of Science*).
23. Marchenko, O., Guk O., Borutska, Y., Pacheva, N., Zaichenko, V. (2023). Ensuring sustainable development of the enterprise during the transition to industry 5.0. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 18, No. 4, pp. 1149–1154. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.180418>. (*Scopus*).
24. Olenych I., Gontar Z., Borutska Y. (2021). The system of managing the pedagogical process of training students-specialists in the tourism sector in the conditions of COVID-19. *Revista Tempos E Espaços Em Educação*, 14(33), e16569. <https://doi.org/10.20952/revtee.v14i33.16569>. (*Web of Science*).
25. Sylkin, O., Krupa, O., Borutska, Y., Todoshchuk, A., Zhurba, I. (2023). Exploring the impact of international tourism on regional sustainable development: A methodological approach for enhancing effectiveness. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, Vol. 18, No. 7, pp. 2089–2096. <https://doi.org/10.18280/ijstdp.180711>. (*Scopus*).
26. Zhyvko Z., Borutska Yu., Kukharska L. Formation of Tourism Business Clusters. Abstract proceedings of FAI-PMASB 2021. Vol. 6(II), 2021. Copyright © FAI Publications 2021. Pp. 132-134. ISBN: 978-93-91342-52-4. Available online at <https://www.fai-publications.com/vol-6-ii-2021-isbn-978-93-91342-52-4>.

Нормативно-правові акти

1. Положення про рекреаційну діяльність у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1043-22#Text> (дата звернення: 24.08.2023).
2. Про туризм : Закон України. Редакція від 04.11.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 11.08.2023).
3. Про природно-заповідний фонд України : Закон України. Редакція від 08.08.2021. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-12/page> (дата звернення: 24.08.2023).
4. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України. Редакція від 01.01.2021. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1264-12> (дата звернення: 18.08.2023).
5. Про культуру : Закон України. Редакція від 16.07.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2778-17> (дата звернення: 23.08.2023).
6. Про охорону культурної спадщини : Закон України. Редакція від 25.01.2019 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14> (дата звернення: 20.08.2023).
7. Про утворення Ради туристичних міст і регіонів : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0204731-16> (дата звернення: 18.07.2023).
8. Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-2015-%D0%BF#n8> (дата звернення: 14.08.2023).
9. Про сільський та сільський зелений туризм : Проект Закону України. Редакція від 04.11.2018. URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-silskiy-ta-silskiy-zeleniy-turizm> (дата звернення: 17.08.2023).
10. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80> (дата звернення: 20.08.2023).

Інформаційні ресурси

1. Всесвітня туристична організація. URL: <https://www.unwto.org> (дата звернення: 16.08.2023).
2. Всесвітня рада з питань подорожей і туризму. URL: <https://wttc.org> (дата звернення: 10.08.2023).
3. Державне агентство розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua> (дата звернення: 20.08.2023).
4. Національна туристична організація України. URL: <https://www.ntoukraine.org> (дата звернення: 15.08.2023).
5. Українська асоціація активного та екологічного туризму. URL: <http://www.uaeta.net> (дата звернення: 17.08.2023).